

Spákonufellshöfði

Umsókn um styrk í Framkvæmdasjóð
ferðamannastaða vegna framkvæmda á friðlýsta
svæðinu Spákonufellshöfða á Skagaströnd

5. október 2022

Sveitarfélagið
Skagaströnd

Verkefni unnið
í samstarfi við
Umhverfisstofnun

Verkefni unnið
í samstarfi við
Náttúrustofu NV

ESJA
Architecture

STOÐ
EHP.
VERKFRÆÐISTOFA

Umsókn um styrk

Sveitarfélagið Skagaströnd fékk vorið 2022 styrk úr Framkvæmdasjóði ferðamannastaða til hönnunar og framkvæmda innan fólkvangsins Spákonufellshöfða, þ.e. að gera fuglaskoðunarhús, lagfæra stíga og bílastæði.

Staða þess verks er að hönnun er lokið og verið er að skipuleggja framkvæmdir á vormánuðum 2023. Samtal er hafið við verktaka úr heimabyggð, frá Skagaströnd og Skagafirði og verið er að leggja lokahönd á verkeikningar og lýsingar. Fuglaskoðunarhúsið verður að mestu forsmíðað innanhúss á vetrarmánuðum og flutt í einingum á verkstað strax er veður leyfir næsta vor. Húsið verður smíðað úr íslensku greni og ösp, en búið er að tryggja aðgengi að efninu frá Skógræktinni.

Verkefnið er unnið í samstarfi við Umhverfisstofnun og er í samræmi við aðgerðaráætlun sveitarfélagsins í stjórnunar- og verndaráætlun svæðisins sem nú er unnið að, sjá fylgiskjal 1.

Spákonufellshöfði er fólkvangur, sem felur í sér að svæðið er friðlýst m.a. til útivistar og almenningsnota. Miðað á að því að veita almenningi aðgang að náttúru og tengdum menningarminjum í nánd við þéttbýli til útivistar, náttúruskoðunar og fræðslu skv. 52. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013 og friðlýsingarinnar, sjá fylgiskjal 2.

Nú er sótt um styrk vegna áframhaldandi aðgerða á höfðanum, fasa 2, að uppfæra fræðsluskilti sem komin eru til ára sinna, að gera hjólastólaferan göngustíg og að gera útsýnispall við enda þessa aðgengilega stígs.

Fyrirhugaðar framkvæmdir

FASI 1

(fjármagnað af FF2022, hönnun lokið)

1. Betrumbætur á gönguleiðum
2. Frágangur á bílaplani við Einbúastíg
3. Fuglaskoðunarhús

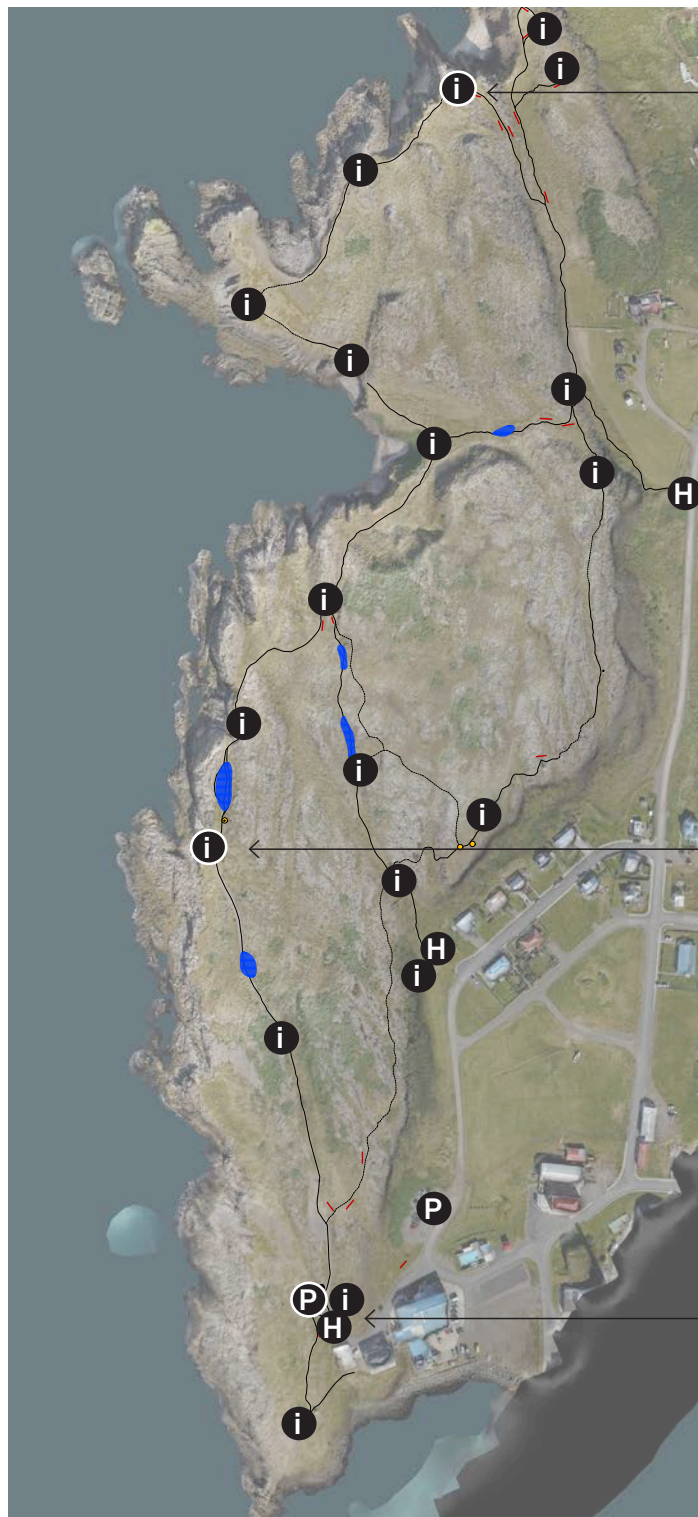
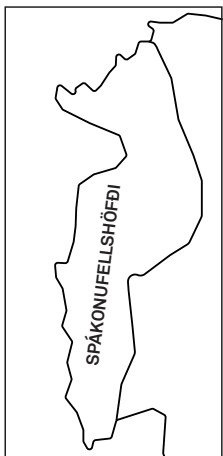
FASI 2

(umsókn um styrk í FF2023)

4. Upplýsingaskilti
5. Hjólastólafær stígur
6. Útsýnispallur
7. Malarplan frágangur
8. Lúpínuhreinsun

Yfirlitskort

- Göngustígar
- i** Upplýsingar og fræðsla
- P** Bílastæði
- H** Hjólastæði

Fuglaskoðunarhús (fasi 1)

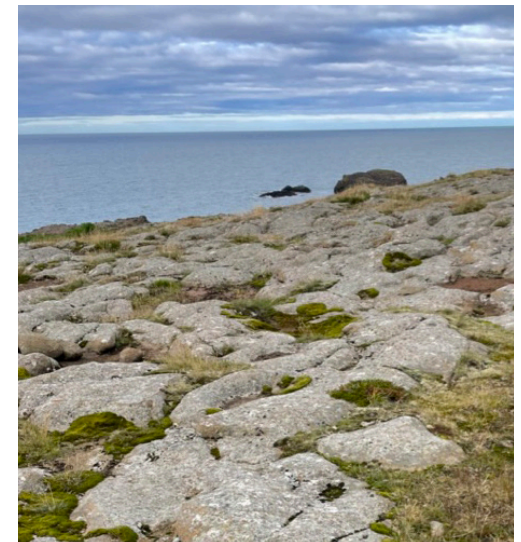
Útsýnispallur (fasi2)

Bílaplan við Einbúastíg (fasi1)

1. Gönguleiðir

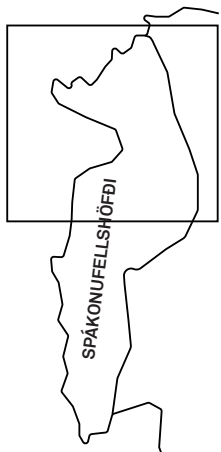
Yfirbragð gönguleiða

Gönguleiðir á Spákonufellshöfða eru grannir slóðar sem lítið ber á í landslaginu. Þetta látlausa yfirbragð er eftirsóknarvert í fólkvanginum, eitthvað sem haldið verður í. Sums staðar tapast leiðin á klöppum eða kvíslast og þess vegna verða settar stikur þar sem þarf, og lokað fyrir villustíga. Leiðin fer stundum yfir vota kafla, sem er verra fyrir illa skóað fólk, og gerir það líka að verkum að þá myndast traðk á svæðunum í kring. Þetta verður leyst með því að flytja leiðina og/eða dreina svæðin.

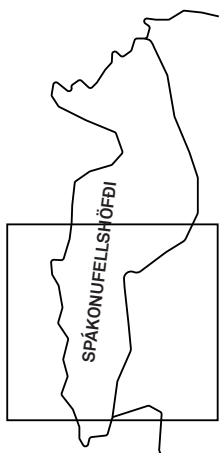
Gönguleiðir norðurhluti

- Stígur
- - Stíka óskýra leið
- Loka fyrir villustíg
- Bleytukafli
- i Upplýsingar og fræðsla
- H Hjólastæði
- P Bílastæði
- Stígamót merking
- Áningarstaður

Gönguleiðir suðurhluti

- Stígur
- Stíka óskýra leið
- Loka fyrir villustíg
- Bleytukafli
- Upplýsingar og fræðsla
- Hjólastæði
- Bílastæði
- Stígamót merking
- Áningarstaður
- Hjólastólafær stígur

Aðgerðir á og við gönguleiðir

— Loka fyrir villustíg

Lokað fyrir villustíg með bandi

■ ■ Stika óskýra leið

Óskýr leið stikuð með hælum

● Bleytukafli

Stígur fluttur / dren eftir því sem við á hverju sinni. Verktakinn sem framkvæmir er sérfræðingur í náttúrustígum og veitir ráðgjöf

○ Áningarstaðir

Nestisborð, bekkir, fuglaskoðunarhús

i ● Ný skilti og vegvitar

Ný fræðsluskilti og vegvitar skv. leiðbeiningum Vegrúnar

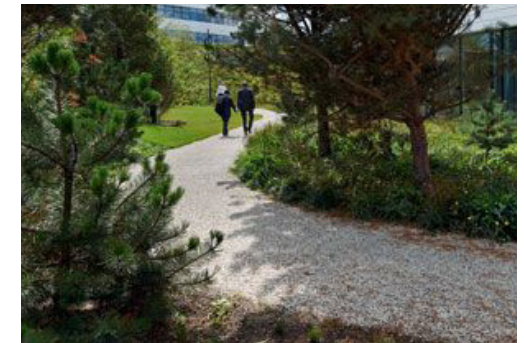
H Hjólastæði

Hjólastæði með látlausu sniði verða við innganga að höfðanum

P Aðkoma við bílastæði

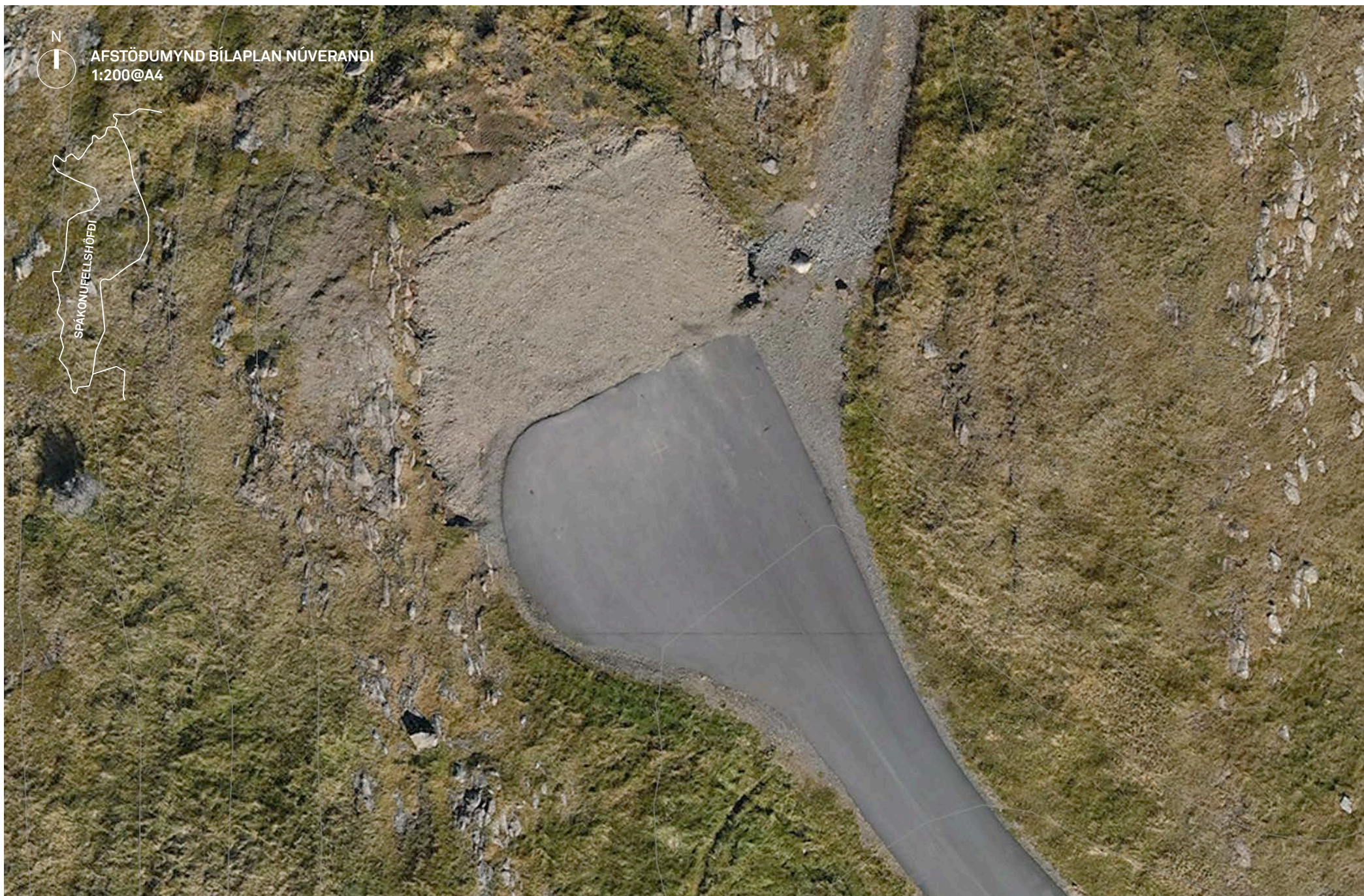
Lagfært bílastæði

=== Hjólastólafær stígur

Á fyrsta hluta gönguleiðarinnar frá bílastæði við Einbúastíg er gengið á gömlum vegi sem lá að gömlu ruslahaugunum. Sótt er um að endurgera þennan hluta sem hjólastólafæran stíg.

2. Bílapan

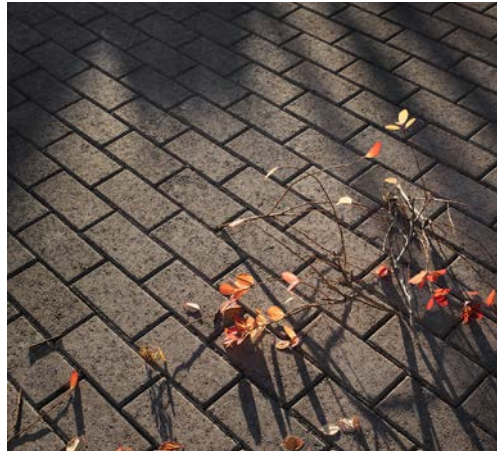

Efniviður

Malbikað plan 150m². Planið (nú um 120m²) er nú þegar malbikað, en sérkennilegt í laginu og nýtist illa. Bætt er við nýju malbiki til þess að laga og forma betur planið (um 30m²). Steyptur kantsteinn er notaður til afmörkunar.

Stétt við bílastæði eru hellulögð. Akfært yfirborð, þ.e. hægt að keyra inn á til þess að snúa við.

Mikilvægt er að setja kantstein svo planið haldist slétt og hellurnar skríði ekki út til hliðanna. Steyptur kantur eða akkeri skv. samráði við verktaka.

Gegndræpt yfirborð, þ.e. nægt bil á milli hella, þarf ekki afvötnun

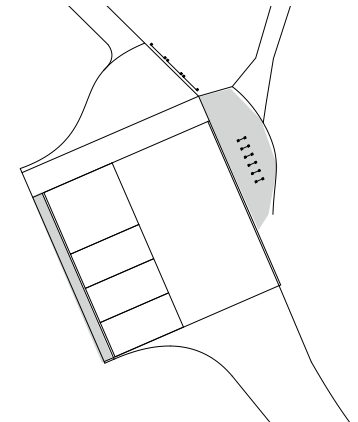
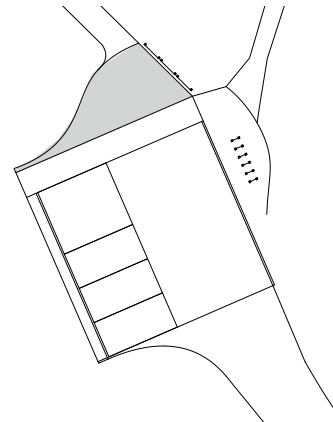
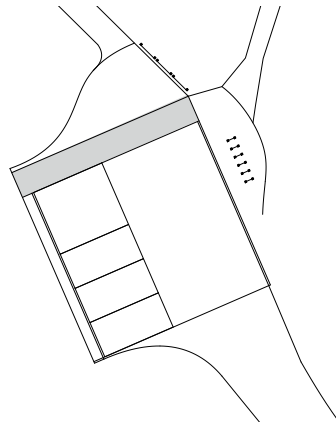
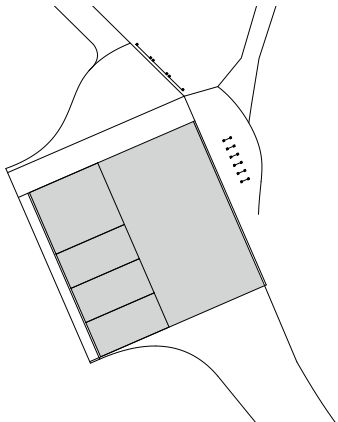
Setusvæði og svæði við skilti er vinarsteinn.

Mikilvægt er að setja kantstein svo planið haldist slétt og hellurnar skríði ekki út til hliðanna. Steyptur kantur eða akkeri skv. samráði við verktaka.

Gegndræpt yfirborð, þ.e. nægt bil á milli hella, þarf ekki afvötnun

Möl af staðnum. Möl af gömlum vegi og malarstíg notuð í göngustíg meðfram stæðum, sem og í undirlag eftir því sem við á/hægt er.

3. Fuglaskoðunarhús

Kristall spákonunnar

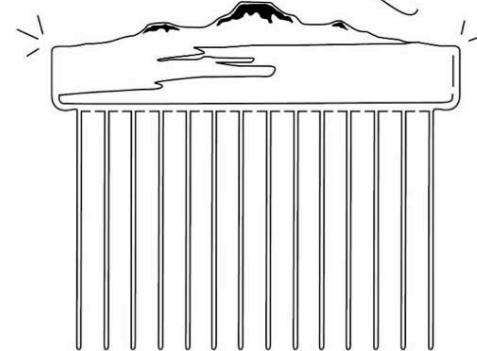
Þórdís spákona var frumbyggji Skagastrandar. Hún var vitur og mikils virt, þrátt fyrir (eða vegna þess?) að hún var fjölkunnug og forsjál. Bæjarfjallið Spákonufell og Spákonufellshöfði eru nefnd eftir henni. Sagan segir að Þórdís hafi skilið eftir sig fjársjóð mikinn í klettaborginni efst í Spákonufelli. Tillaga þessi sækir innblástur í sögu Þórdísar og fjársjóði náttúrunnar. Hvernig var hugarheimur Þórdísar, og hvað var falið í fjársjóðskistu hennar? Kannski var þar silfur, eða ef til vill göldrum sveipaðir kristallar...

Kormákur kvað vísu:

Mjög hafa tröll of troðna
trúir maðr konu annars,
eldreið Áta foldar
ómissila þessa.
Vætti hins að valdi,
er að vangroði gengum,
hvað of kennum það henni?
hás völvu því bölvu.

Þórdís mælti: "Fæ eg svo gert að kennir þig eigi."

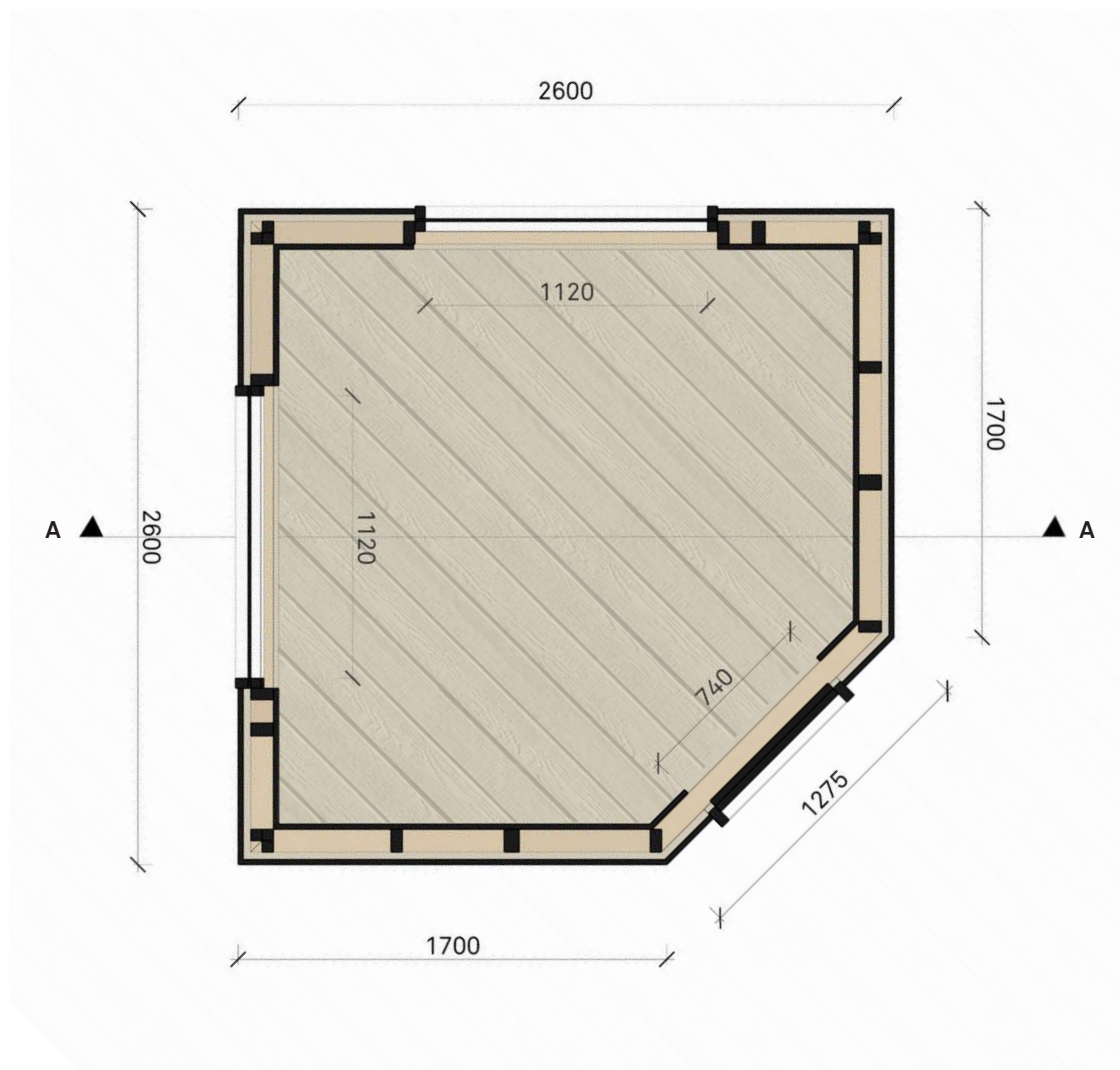
Hún var vön að ganga á hverjum degi upp í fellið upp undir hamrana að vestanverðu þaðan sem hún gat séð yfir bæ sinn og alla Skagaströndina út á Skaga og inn til dala og yfir til Hornstranda yfir þveran Húnaflóa. Þar sat hún löngum og greiddi hár sitt með gullkambi

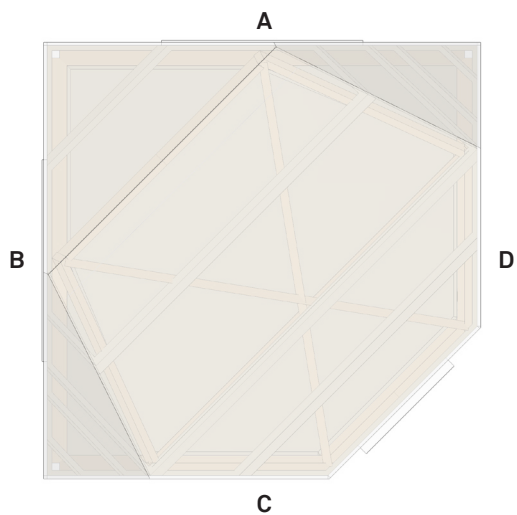

SNEIÐING A-A
1:30@A4

ÚTLIT
1:30@A4

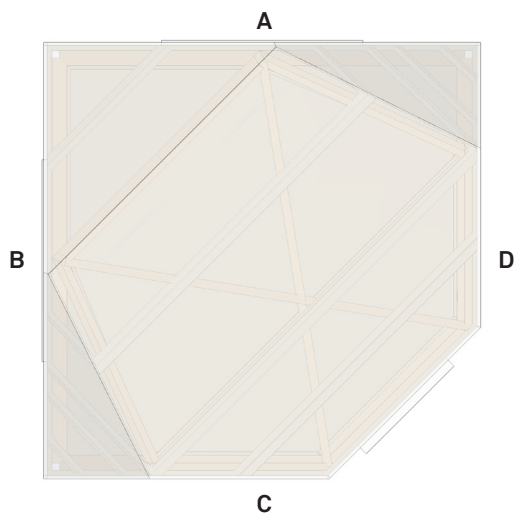

HLIÐ A

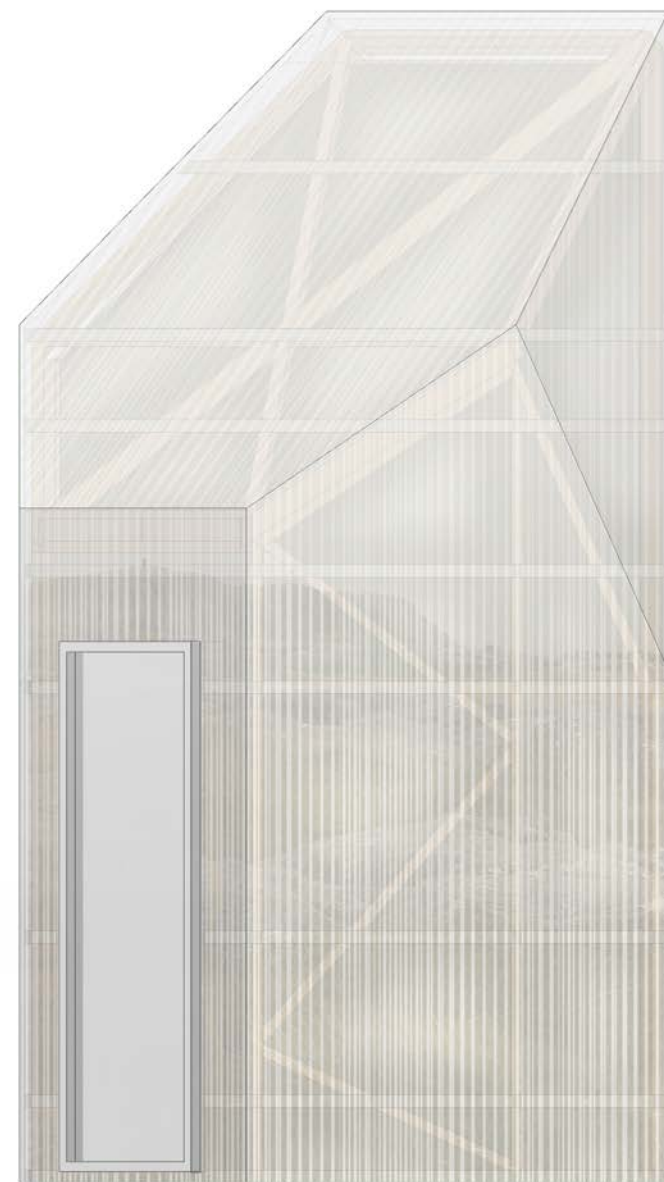

HLIÐ B

ÚTLIT
1:30@A4

HLIÐ C

HLIÐ D

Efniviður

Burðarvirki úr íslensku greni, innanhúss klæðing/afstífung úr íslenskum asparborðum. Sett saman á staðnum úr forsmíðum einingum sem viðuráðanlegt er að flytja á staðinn án stórra vinnutækja.

Á myndinni að ofan má sjá planku af ösp, en að neðan greni.

Lóðrétt polycarbonate klæðning fest á láréttar lektur. Áfellur úr áli. Polycarbonate (makralon) er hálfgegnsett plastefni með mikið höggþol. Yfirborðið er slétt og litirnir í umhverfinu speglast í efninu, en þó sést í timbrið í gegn, og er því húsið með hlýjan timburlit en tónninn breytist eftir veðri. Efnið verður mattara með tímanum vegna veðurálags, seltu og foks.

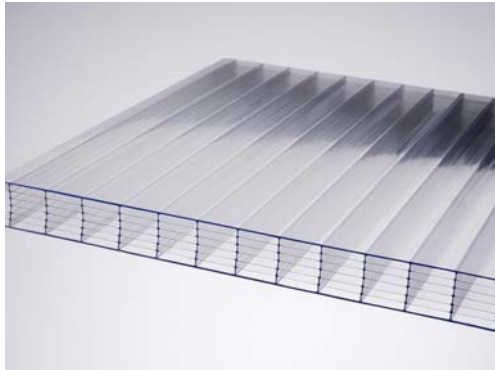
Undirstöður: timburstólpar festir í stálskó. 8-10 stk grönn göt boruð 50-100cm niður í klöpp. Skór festir með múrlími beint í götin.

Flutningur leið 1: Notast verður við fjórhjól og kerru til þess að flytja timbrið á staðinn og svo verður lið kallað saman í burð síðasta spottann.

Flutningur leið 2: Annar möguleiki er að fara með efnið á snjósleða þegar enn er snjór yfir öllu til þess að forðast rask.

Hvor leiðin verður fyrir valin fer eftir veðurfari og óskum verktaka.

Flutningar á framkvæmdastað

- Fjór hjól með kerru
- Fótgangandi
- Snjósleði

4. Upplýsingaskilti

Núverandi skilti / upplýsingar

Ný skilti, fræðsla og upplýsingar

Ný skilti verða sett upp samkvæmt leiðbeiningum Vegrúnar. Farið verður í gegnum núverandi upplýsingar og fræðslu á staðnum og skiltin endurgerð og/eða uppfærð eftir því sem við á með áframhaldandi fræðslu um náttúru, lífríki og sögu staðarins. Nýtt kort verður sett á skilti, og einnig verður fræðsla um fólkvanginn, hvað það þýðir að höfðinn sé náttúruverndarsvæði og hvernig skuli umgangast hann.

Leitað verður til Umhverfisstofnunar, Náttúrustofu Norðurlands og sagnfræðinga sem og innfæddra varðandi upplýsingar og fenginn verður góður staðkunnur aðili til að ritstýra efninu.

Lagt verður upp úr að allur texti og frágangur sé snyrtilegur og fagmannlegur og leiðbeiningum Vegrúnar sé fylgt (myndir frá Vegrúnu)

Ný upplýsingaskilti við innganga við Einbúastíg og Tjaldklauf

Útsýnisskífan verður hreinsuð og þússuð

Lítill fræðsluskilti við gönguleiðir

Lítill fræðsluskilti við gönguleiðir

Vegvitar á stígamótum

5. Hjólastólafær stígur

Hjólastólafær stígur

Sótt er um að leggja stíg sem talist getur aðgengilegur fyrir hjólastóla á um 300m kafla frá bílastæði. Þessi aðgengilegi kafla endar við rústir gamals ruslahaugs sem fyrir er, en þar er áætlað að setja upp lágstemmdan útsýnispall þar sem horfa má út á hafið og yfir á Strandir.

Lega, valkostur 1

Núverandi legu stígar haldið (erfitt að fylla upp í kröfur varðandi brekkur)

Lega, valkostur 2

Ný lega stígar til þess að koma í veg fyrir brekkur (skoða þarf nákvæma legu betur ef þessi lausn er valin)

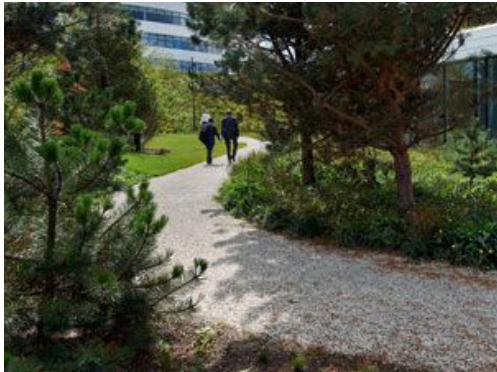

Efniviður

Efniviður, valkostur 1

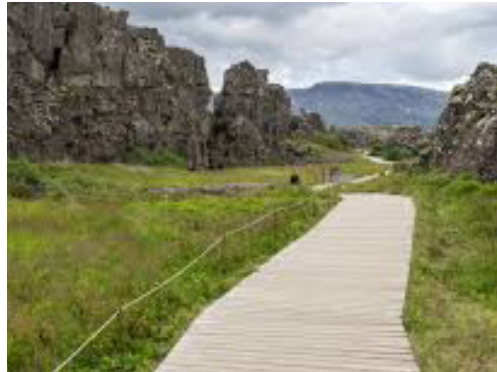
Vegecol: plöntubaserað, CO2 jákvætt bindiefni. Hefur álíka yfirborð og malbik hvað varðar sléttleika, en er umhverfisvænt og mengar ekki umhverfið. Efnid er glært og því tekur yfirborðið á sig lit fylliefnisins og því hægt að láta litinn falla inn í umhverfið. Virðist ekki hafa verið notað á Íslandi, en til dæmi frá Noregi. Mikið notað í Danmörku

<https://dob.dk/project/miljoevenlige-belaegninger/>

Efniviður, valkostur 2

Timburstígur: Gæti virkað framandi í umhverfinu en fellur vel inn hvað varðar lit. Óþarflega mikil framkvæmd?

Efniviður, valkostur 1

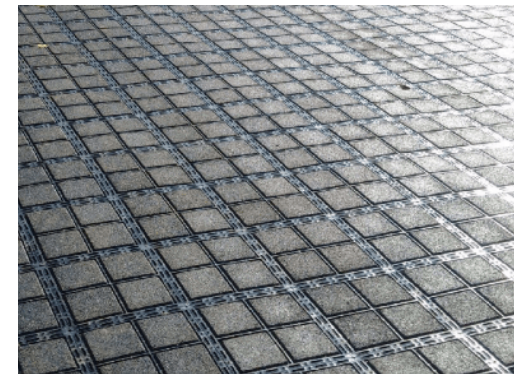
Hellulagður stígur: Er nokkuð mikil framkvæmd og það þarf að tryggja góðan frágang undirlags og kanta. Gæti virkað framandi í umhverfinu, en hefur þó fallet og látlaust yfirbragð.

Efniviður, valkostur 4

Ecoraster: ódýr og einföld lausn en passar illa inn í umhverfið. Líka hægt að setja hellur í.

<https://ecoraster.is>

6. Útsýnispallur

Steyptur pallur/bryggja sem
hægt er að breyta í útsýnispall
með lítilli framkvæmd og án þess
að raska umhverfinu frekar

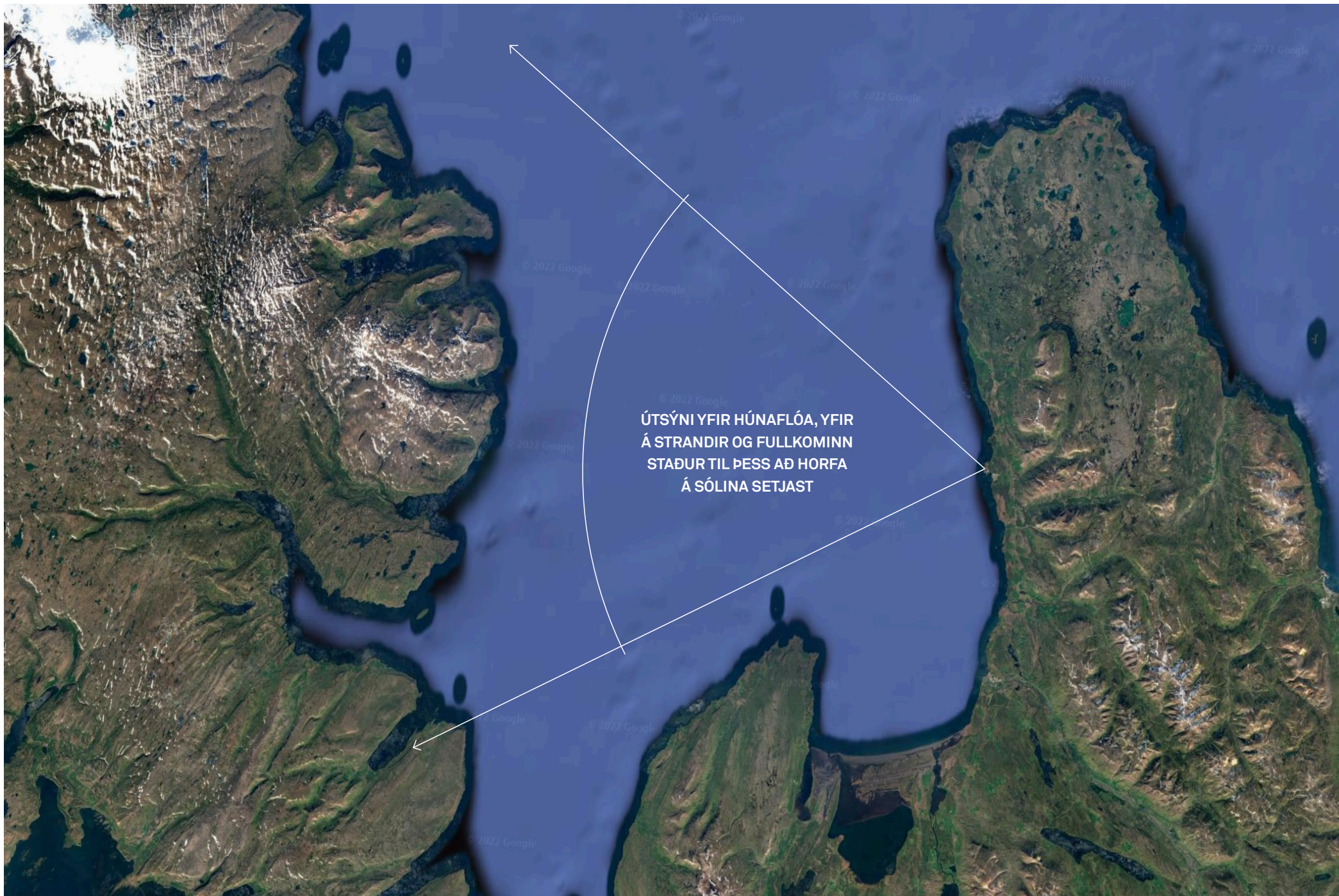
Staðsetning

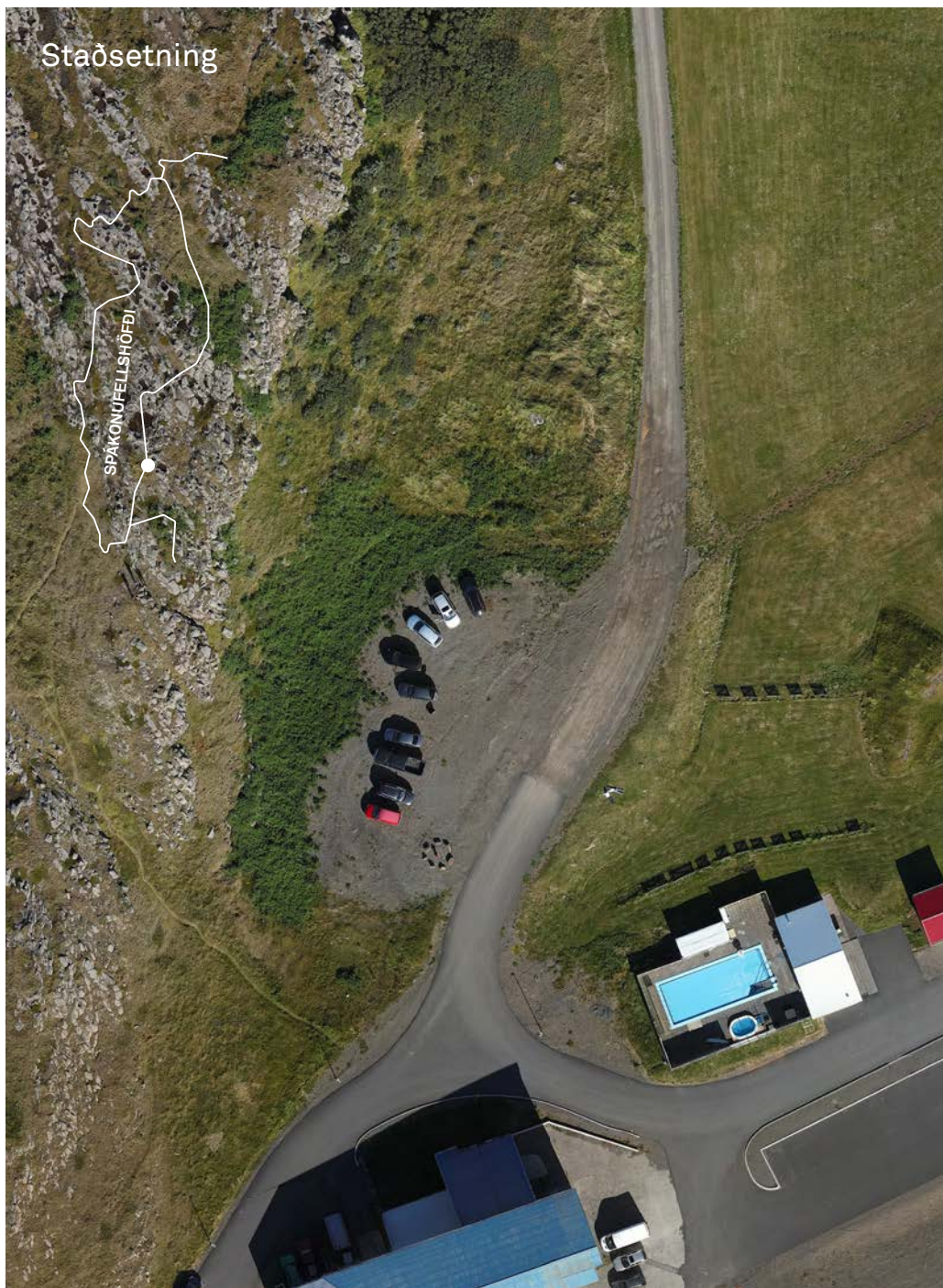
Steipt bryggja/gömlu
ruslahaugarnir

Gamall lakvegur

7. Malarplan

Staðsetning

Ágætis malarplan er við suðausturenda höfðans, sem nýst gæti betur fyrir fólk sem heimsækir höfðann. Ráðgert er að snyrta kantana til og afmarka á látlausan hátt, sem og að merkja betur leiðir frá planinu og inn á höfðann um Tjaldklauf.

Dæmi um afmörkun malarplans á Þingvöllum

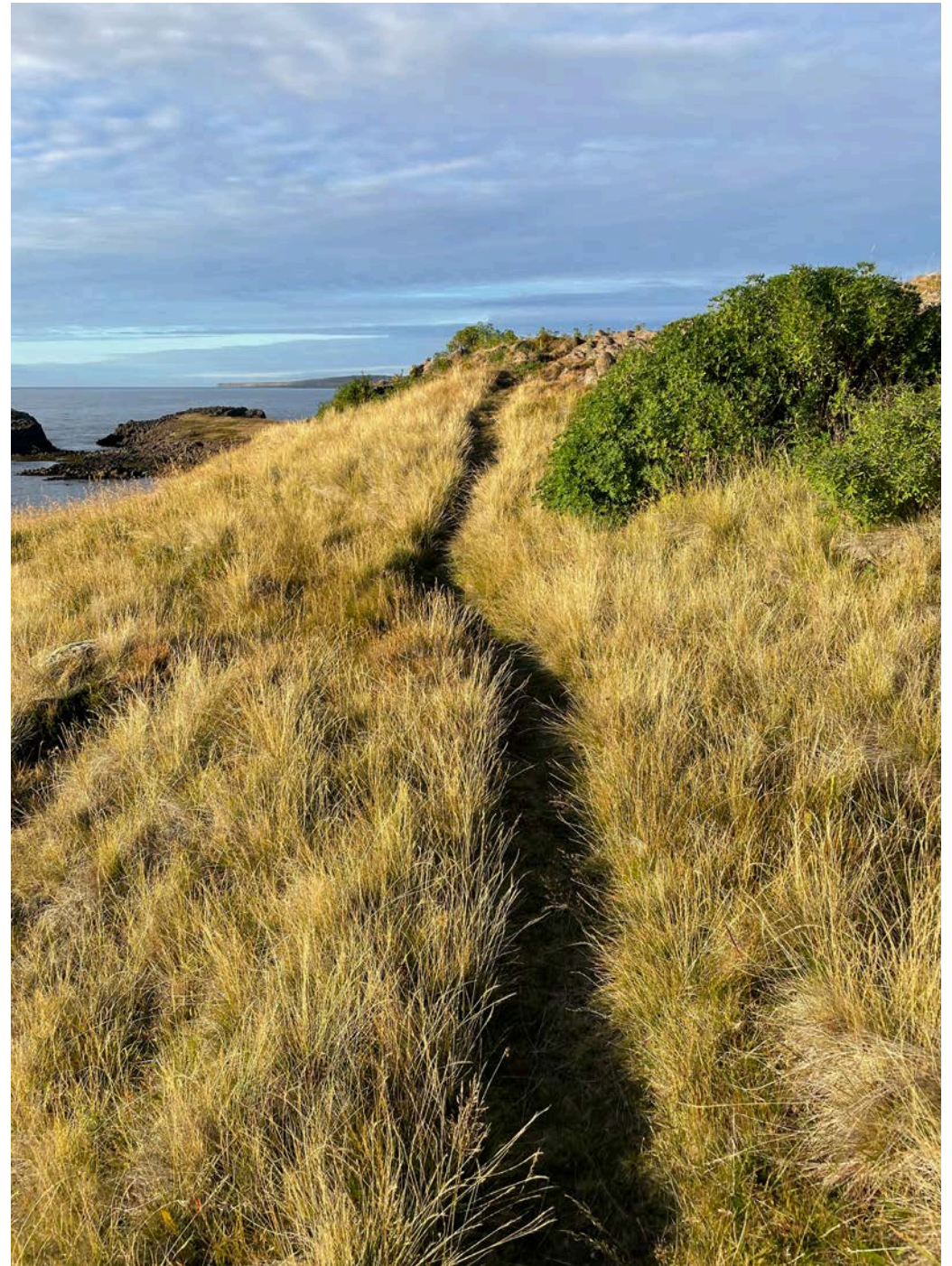
Einnig er hægt að nota kambstál og kaðla á sama hátt og gert er til að loka villustígum á höfðanum.

Malarplanið

8. Lúpínuhreinsun

Samkvæmt ráðleggingum frá Umhverfisstofnun og Náttúrustofu Norðurlands Vestra er mikilvægt að hreinsa lúpínu af höfðanum, svo hún kaffæri ekki staðargróður. Einnig myndi hún á endanum líka vaxa yfir stígana. Því er lúpínuhreinsun brýnt verkefni, sem unnið verður undir handleiðslu UST og NNV.

Skagaströnd 2022